

Riktlinje för tillsyn över och insyn i fristående verksamheter

Kommunen har ett ansvar som hemkommun gentemot alla barn och elever som är folkbokförda i kommunen och deras deltagande och utveckling i förskolors och skolors verksamheter. Det innebär ett ansvar för alla barn och elever, oavsett om de är placerade i fristående eller kommunala förskolor och skolor. Ansvaret som hemkommun förutsätter ett gott samarbete med kommunens fristående huvudmän och deras förskolor och skolor.

Kommunen har två ansvarsområden, tillsyn och insyn. Kommunen har tillsynsansvar över fristående förskolor, pedagogisk omsorg och fritidshem (som inte anordnas vid en grundskoleenhet) belägna i kommunen. För övriga fristående verksamhetsformer (förskoleklass, grund- och gymnasieskola samt anpassad grund- och gymnasieskola) har kommunen rätt till insyn i de som ligger i kommunen. I nedanstående text anges först riktlinjer avseende tillsyn, därefter riktlinjer avseende insyn.

Tillsyn

Kommunens tillsynsansvar framgår av 26 kap. 4 § skollagen. Kommunen har tillsynsansvar över dessa verksamhetsformer med fristående huvudman:

- Förskola
- Pedagogisk omsorg
- Fritidshem (som inte anordnas vid en grundskoleenhet)

Skollagens definition av tillsyn

Med tillsyn avses i denna lag en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid granskningen.

Om det vid tillsynen av en verksamhet konstateras återkommande brister som påtagligt påverkar förutsättningarna för nå målen för utbildningen, ska lärarresurserna vid enheten analyseras.

Krav på huvudmän

Krav på huvudmän anges i 2 kap. skollagen. I detta kapitel framgår de särskilda krav som ställs på fristående huvudmän och som har bäring på kommunens tillsynsskyldighet.

Ägar- och ledningsprövning

För *enskild* som huvudman

Denne ska ...

- ha insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten
- ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten
- i övrigt bedömas som lämplig, bl.a. ha viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse. (2 kap. 5 § skollagen)

För *juridisk person* som huvudman

Kraven enligt 2 kap. 5 § skollagen ovan ställs på följande personer kopplade till den juridiska personen:

1. den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,
2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,
3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och
4. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Belastningsregister

Den som erbjuds en anställning inom förskolan, fritidshemmet eller pedagogisk omsorg ska visa upp ett utdrag ur belastningsregistret för den som erbjuder anställningen. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. (2 kap. 31 § skollagen)

För pedagogisk omsorg gäller detta krav dessutom samtliga personer över 15 år som är folkbokförda på adressen där verksamheten bedrivs. (25 kap. 2a § skollagen)

Demokrativillkor

En sökande ska inte anses som lämplig som huvudman om det finns en risk för att barn eller elever i den verksamhet som ansökan avser kommer att utsättas för

- våld, tvång eller hot,
- diskriminering eller kränkande behandling, eller
- påverkan som syftar till motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket. (2 kap. 5b § skollagen)

Även den juridiska personen omfattas av demokrativillkoren.

Konfessionell inriktning

Konfessionella inslag får endast förekomma i begränsad omfattning och vid sådana tillfällen som huvudmannen skriftligen har informerat barnens vårdnadshavare om.

Enskilda huvudmän ska i sin ansökan till kommunen anmäla konfessionell inriktning för att bli godkända. Detta gäller även de enskilda huvudmän som tidigare har godkänts för att få fortsätta bedriva verksamheten med konfessionell inriktning. (2 kap. 5c § skollagen)

I övrigt ska kraven enligt 1 kap. 7-7d §§ skollagen vara uppfyllda.

Kommunens riktlinjer för godkännande

Dessa riktlinjer avser nyetablering eller förändring av befintlig verksamhet. Kraven i de av barn- och utbildningsnämnden fastställda *Riktlinjer för godkännande och bidrag för fristående förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem* ska vara uppfyllda.

Undantag

Kommunens tillsynsansvar omfattar inte tillsyn över att bestämmelserna i 6 kap. skollagen rörande åtgärder mot kränkande behandling. Denna tillsyn har Skolinspektion ansvar för.

Områden som granskas vid en tillsyn

Verksamheten bedrivs i enlighet med skollagen

Förutom det som framgår av skollagen avses här även bestämmelser som har meddelats med stöd av skollagen eller andra befintliga styrdokument gällande utbildningen, t.ex. skolförordningen. Följande områden granskas härvidlag:

- Att utbildningen genomförs i enlighet med gällande styrdokument.
- Att resurser organiseras och fördelas i verksamheten.
- Att verksamheten enligt ett dokumenterat kvalitetsarbete följs upp, utvärderas och utvecklas så att de nationella målen kan uppfyllas.
- Att utbildningen är likvärdig för alla som deltar i utbildningen, oavsett var i landet den ges.
- Att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet
- Att, om verksamheten bedrivs med konfessionell inriktning, kraven uppfylls.

Ägar- och ledningsprövning

Här avses de krav som anges i 2 kap. 5, 5a, 5b §§ skollagen (se ovan).

- Att den enskilda huvudmannen eller de personer relaterade till en juridisk person som huvudman har insikt i om de föreskrifter som gäller för verksamheten.
- Att det finns ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten
- Att den enskilda huvudmannen eller de personer relaterade till en juridisk person som huvudman i övrigt bedöms som lämpliga.
- Att den enskilda huvudmannen eller de personer relaterade till en juridisk person som huvudman uppfyller demokrativillkoret.
- Att juridisk person som huvudman anmält förändringar i den krets av personer som avses i 2 kap. 5a § skollagen till kommunen senast en månad efter förändringen.

Övrigt

- Att kontroll av registerutdrag enligt 2 kap. 31 § skollagen dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp (2 kap. 32 § skollagen).
- Att om verksamheten bedrivs som pedagogisk omsorg kraven uppfylls i 25 kap. 10, 10 a och 10 b §§ skollagen.
- Att kraven i de av barn- och utbildningsnämnden fastställda *Riktlinjer för godkännande och bidrag för fristående förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem* är uppfyllda.

Generell rutin

1. Kommunens tillsynsansvariga informerar den fristående verksamhetens huvudman och rektor om att en tillsyn kommer att ske och hur processen ser ut.
2. Kommunen skickar ut underlag och frågor som huvudmannen och rektorn för den fristående förskolan ska besvara.
3. Huvudmannen för den fristående enheten skickar in begärd dokumentation till kommunen som kommunen behöver för sin tillsyn med stöd av 26 kap. 7 § skollagen.
4. Kommunens tillsynsansvariga informerar om datum och tid förtillsynsbesök, intervju, återkoppling och beslut.
5. Tillsynsbesök genomförs på enheten med intervju med huvudman, rektor och medarbetare.
6. Kommunen återkopplar inför beslut hur det bedöms att enheten lever upp till gällande krav.
7. Huvudman får möjlighet yttra sig över allt underlag som ligger till grund för kommunens beslut.

De dokument som kommunen önskar få ta del av anges i separat dokument. Förutom utdrag ur belastningsregister kan kommunen begära ut underlag även från till exempel Skatteverkets och Kronofogdemyndighetens register.

Beslut efter tillsyn

Efter en tillsyn fattar kommunen ett beslut som delges den granskade verksamheten. Om inga brister framkommit utgör beslutet att inte vidta någon åtgärd.

Om det vid en tillsyn framkommit brister anger 26 kap. 10-13 §§ skollagen fyra varianter av beslut som ska fattas. Dessa baseras på omfattningen och tyngden bristen/bristerna bedömts ha. Dessa varianter av beslut är följande.

Avstående från ingripande

Den granskande myndigheten kan avstå från ett ingripande och ändå beskriva bristerna i beslutet om

- bristerna vid en tillsyn är mindre
- verksamheten som granskas genomför nödvändig rättelse
- det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande

Anmärkning

Om en verksamhet har mindre allvarliga brister kan den granskande myndigheten fatta beslut om en anmärkning som följs upp, men som inte kan förenas med vite eller tvångsåtgärder.

Föreläggande

Om en verksamhet har brister kan ett beslut om föreläggande fattas där det står vilka åtgärder som måste vidtas. Föreläggandet kan också förenas med ett vite, vilket innebär att den ansvarige för verksamheten måste betala en fastställd summa pengar om inte bristerna åtgärdas inom en viss tid.

Återkallelse

Om en verksamhet har mycket allvarliga brister kan den granskande myndigheten fatta beslut om att stänga verksamheten och återkalla tillståndet för en enskild huvudmannen tills åtgärderna har rättats till.

Insyn

Kristianstads kommun har enligt skollagen rätt till insyn i de fristående skolor som ligger i kommunen. Detta för att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt skollagen och tillgodose allmänhetens behov av insyn.

Denna insyn gäller för fristående förskoleklass, grund- och gymnasieskola samt anpassad grund- och gymnasieskola.

Insynen ger kommunen möjlighet att hålla sig informerad om fristående skolors planering och organisation samt eventuella förändringar i verksamheten. Detta är viktigt eftersom kommunen har ansvar för att se till helheten och arbeta övergripande med planering, utvärdering och utveckling av skolan.

Kommunen har också ansvar som hemkommun. Det innebär ett ansvar för alla elevers skolgång, oavsett om eleverna går i fristående eller kommunala skolor. Ansvar som hemkommun förutsätter ett gott samarbete med kommunens fristående skolor. Insynen har syftet att skapa en tydlig struktur och förutsättningar för en meningsfull dialog och samverkan mellan kommunen och de fristående huvudmännen och skolorna.

Insyn är inte samma sak som tillsyn. Tillsyn av skola ansvarar Skolinspektionen för. Inom ramen för insyn har kommunen ingen rätt att göra påpekanden för skolan eller kräva att den ska ändra något i verksamheten.

Information från kommunen

Vid insynsbesök lämnas adekvat information från kommunen. Dialog hålls om förvaltningens arbete och planer gentemot fristående verksamheter. Även mer specifika områden kan med fördel diskuteras och klargöras.

Områden

Inom ramen för den kommunala insynen kan följande områden bli belysta.

- Likvärdighet gentemot den kommunala verksamheten
- Lokaltillgång och närliggande faktorer
- Verksamhetsvolym, befintlig och framtida
- Mottagande i anpassad grund- och gymnasieskola
- Resultatuppföljning
- Utbetalning och användning av ersättning och tilläggsbelopp
- Elever med omfattande frånvaro och central skolpliktsbevakning
- Gymnasieantagning
- Skolplacering och skolbyte
- Övrigt som kommunen eller fristående huvudman önskar få belyst

Besöksprioritering

Tillsyns- och insynsbesök prioriteras till enheter som

- har en ny eller förändrad verksamhet eller organisation
- har särskilt behov av besök kopplat till ansvaret att leva upp till styrdokument

Återrapportering

Barn- och utbildningsnämnden har det övergripande ansvaret för Kristianstads kommun som hemkommun för samtliga barn och elever folkbokförda i kommunen. Resultaten från tillsyns- och insynsbesök i fristående verksamheter återrapporteras därför till barn- och utbildningsnämnden.

Nämnden har delegerat beslut att avsluta ett tillsynsärende genom att inte vidta någon åtgärd. Nämnden har också delegerat att fatta beslut om ett föreläggande, en anmärkning, att avstå från ingripande men beskriva brister eller en återkallelse.

I rapporten lämnas information om utfall om tillsyns- och insynsbesök och de beslut som fattats efter dessa. I rapporten anges också hur kommunen avser att följa upp de eventuella brister som uppmärksammas vid tillsynen.

Anders Månsson
skolchef